

DECIZIE

23 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Tamara Chișca-Doneva, Valentina Clevadî
Ion Druță, Nicolae Craiu

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Vlir”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Trans Ager” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Vlir” cu privire la încasarea penalității și cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 05 aprilie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Vlir” și modificată hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 02 noiembrie 2015 prin micșorarea cuantumului penalității, în rest hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 02 noiembrie 2015 a fost menținută,

c o n s t a t ă

La 05 iunie 2015, SRL „Trans Ager” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Vlir” cu privire la încasarea datoriei, penalității și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că la 31 octombrie 2014, a încheiat în calitate de vânzător cu SRL „Vlir”, în calitate de cumpărător, contractul de vânzare-cumpărare nr. 383/2014, prin care s-a obligat să-i vândă piese auto, iar cumpărătorul să primească marfa și să achite costul acesteia.

Indică SRL „Trans Ager” că și-a îndeplinit pe deplin în calitate de vânzător obligațiile contractuale, însă pârâta nu a achitat costul mărfii furnizate în sumă de 8 700 lei, fapt confirmat prin facturile fiscale din 02 decembrie 2014 în sumă totală de 10 000 lei (suma restantă fiind 4470 lei), din 08 decembrie 2014 – 3330 lei și 05 martie 2015 – 900 lei.

Menționează reclamanta că potrivit pct. 4.1 din contract, pentru îndeplinirea cu întârziere a angajamentelor, părțile sunt obligate să plătească 1 % din valoarea angajamentului neexecutat pentru fiecare zi de întârziere.

Sustine SRL „Trans Ager” că la 20 martie 2015, a expediat în adresa SRL „Vlir” reclamația nr. 02-133/15, prin care a solicitat achitarea datoriei și penalității de întârziere, însă reclamația a fost restituită din motivul expirării termenului de păstrare la oficiul poștal.

Solicită încasarea din contul pârâtei a datoriei în sumă de 8700 lei, penalității de întârziere în sumă de 13 617 lei și a cheltuielilor de judecată.

În ședința de judecată a instanței de fond din 02 noiembrie 2015, reprezentantul reclamantei SRL „Trans Ager”, Cravcesco Vadim, a declarat că datoria în sumă de 8700 lei a fost achitată de către SRL „Vlir”, din care considerent solicită încasarea penalității în sumă de 13 617 lei și a cheltuielilor de judecată constituite din taxa de stat - 642, 51 lei, cheltuielile de asistență juridică – 3000 lei și cheltuielile de citare a pârâtei – 580 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 02 noiembrie 2015, acțiunea a fost admisă și încasată din contul SRL „Vlir” în beneficiul SRL „Trans Ager” penalitatea în sumă de 13 617 lei, cheltuielile de judecată în sumă de 669, 51 lei cu titlu de taxă de stat, cheltuielile de asistență juridică - 1000 lei și cheltuielile pentru citare – 580 lei, în total suma de 15 886, 51 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău 05 aprilie 2016, a fost admis apelul declarat de către SRL „Vlir” și modificată hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 02 noiembrie 2015 în sensul micșorării cuantumului penalității dispuse spre încasare. S-a încasat din contul SRL „Vlir” în beneficiul SRL „Trans Ager” penalitatea în mărime de 8700 lei. În rest, hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 02 noiembrie 2015 a fost menținută.

La 18 iulie 2016, SRL „Vlir” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 05 aprilie 2016 în partea micșorării cuantumului penalității, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de încasare din contul SRL „Vlir” a penalității în sumă de 1566 lei.

În susținerea recursului, SRL „Vlir” a invocat că înainte de încheierea contractului de vânzare-cumpărare, a negociat cu SRL „Trans Ager” că pentru îndeplinirea cu întârziere a angajamentelor să fie prevăzută penalitatea în mărime de 0,1 % zilnic, însă în contract a fost indicată abuziv penalitatea în sumă de 1 %.

Indică recurenta că de către SRL „Trans Ager” nu a fost respectată procedura prealabilă prevăzută de legislația în vigoare, din care considerent nu a cunoscut despre intenția intimitei-reclamante de a se adresa în instanța de judecată, aflând despre înaintarea prezentei acțiuni prin intermediul executorului judecătoresc.

Consideră SRL „Vlir” că cuantumului penalității necesită a fi micșorat în temeiul prevederilor art. 630 alin. (1) din Codul civil până la suma de 1566 lei, adică cu achitarea penalității în mărime de 0,1 % din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere, ținând cont de durata mică a neexecutării obligației de bază, de procentul excesiv de înalt al clauzei penale prevăzute în contract și de proporționalitatea dintre clauza penală și datoria restantă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă faptul că copia deciziei motivate a Curții de Apel Chișinău din 05 aprilie 2016 a fost expediată în adresa recurente SRL „Vlir” la 05 mai 2016, potrivit scrisorii de însoțire nr. 1983-3 (f.d. 112), însă nu se conțin date despre recepționarea acesteia. În cererea de recurs, SRL „Vlir” menționează că a făcut cunoștință cu copia deciziei instanței de apel la 30 mai 2016.

În circumstanțele relevate, recursul declarat de către SRL „Vlir” la 18 iulie 2016 se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 15 august 2016, în adresa intimă SRL „Trans Ager” a fost expediată copia recursului declarat de către SRL „Vlir”, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 26 august 2016, SRL „Trans Ager” a depus referință, solicitând respingerea recursului declarat de către SRL „Vlir” și menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău din 05 aprilie 2016, pe care o consideră întemeiată și legală. Indică intimata că argumentul invocat de către SRL „Vlir” precum că părțile au negociat penalitatea în mărime de 0,1 %, însă în contract a fost indicat abuziv 1 %, este declarativ, or, recurenta-pârâtă a semnat contractul de vânzare-cumpărare fără a avea careva obiecții, contractul dat fiind valabil și nu există nici o hotărâre judecătorească de declarare nulă a acestuia.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 12 octombrie 2016, recursul declarat de către SRL „Vlir” a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, casată integral decizia instanței de apel și modificată hotărârea primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel, pronunțând o nouă hotărâre.

Din suportul probatoriu prezent la actele pricinii, rezultă că la 31 octombrie 2014, SRL „Trans Ager, în calitate de vânzător, a încheiat cu SRL „Vlir”, în calitate de cumpărător, contractul de vânzare-cumpărare nr. 383/2014, prin care s-a obligat să vândă piese auto, iar cumpărătorul să primească marfa și să achite costul acesteia.

Potrivit pct. 4.1 din contract, pentru îndeplinirea cu întârziere a angajamentelor, părțile sunt obligate să plătească 1 % din valoarea angajamentului neexecutat pentru fiecare zi de întârziere.

SRL „Trans Ager” și-a îndeplinit pe deplin obligațiile asumate prin contractul încheiat, pe când SRL „Vlir” nu a achitat costul mărfii furnizate în sumă de 8 700 lei, fapt confirmat prin facturile fiscale din 02 decembrie 2014 în sumă totală de 10 000 lei (suma restantă fiind 4470 lei), din 08 decembrie 2014 – 3330 lei și 05 martie 2015 – 900 lei.

În consecință, la 05 iunie 2015, SRL „Trans Ager” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Vlir” cu privire la încasarea datoriei în sumă de 8700 lei, penalității - 13 617 lei și cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării pricinii, SRL „Vlir” a achitat datoria în sumă de 8700 lei, din care considerent s-a solicitat încasarea doar a penalității în sumă de 13 617 lei și cheltuielilor de judecată constituite din taxa de stat - 642, 51 lei, cheltuielile de asistență juridică – 3000 lei și cheltuielile de citare a pârâtei – 580 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 02 noiembrie 2015, acțiunea a fost admisă și încasată din contul SRL „Vlir” în beneficiul SRL „Trans Ager” penalitatea în sumă de 13 617 lei, cheltuielile de judecată în sumă de 669, 51 lei cu titlu de taxă de stat, cheltuielile de asistență juridică - 1000 lei și cheltuielile pentru citare – 580 lei, în total suma de 15 886, 51 lei.

Curtea de Apel Chișinău, examinând apelul declarat de către SRL „Vlir” împotriva hotărârii primei instanțe, a admis apelul și modificat hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 02 noiembrie 2015 în sensul micșorării cuantumului penalității dispuse spre încasare. S-a încasat din contul SRL „Vlir” în beneficiul SRL „Trans Ager” penalitatea în sumă de 8700 lei. În rest hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 02 noiembrie 2015 a fost menținută.

Analizând dispozitivul deciziei instanței de apel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează că acesta cuprinde dispoziții contradictorii, nefiind clară întinderea și aplicarea dispozitivului în partea încasării penalității de întârziere, or, încasându-se expres penalitatea în mărime de 8700 lei cu mențiunea la general că în rest hotărârea se menține, se produce incertitudinea în privința încasării și sumei de 13 617 lei.

Afară de aceasta, instanța de apel concluzionând just despre caracterul vădit disproporționat al penalității solicitate de către SRL „Trans Ager” și încasate de către instanța de fond în sumă de 13 617 lei în raport cu prejudiciul cauzat prin neexecutarea obligației de bază, neîntemeiat a conchis micșorarea cuantumului penalității încasate până la suma de 8700 lei, adică în mărirea datoriei existente la momentul depunerii cererii de chemare în judecată, din următoarele considerente.

Conform art. 624 alin. (1) și (3) din Codul civil, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun. Clauza penală poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate.

Conform art. 630 alin. (1) din Codul civil, în cazuri excepționale, luându-se în considerare toate împrejurările, instanța de judecată poate dispune reducerea clauzei penale disproporționat de mari. La reducerea clauzei penale, trebuie să se țină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci și de alte interese, ocrotite prin lege, ale creditorului.

Din esența art. 630 alin. (1) din Codul civil, citat supra, în cazuri excepționale, instanța de judecată poate dispune reducerea clauzei penale disproporționat de mari, nefiind însă prevăzută expres limita de reducere a penalității. Prin urmare, sarcina instanței de judecată în această situație constă în aprecierea adecvată a coraportului dintre mărirea penalității stabilite și mărirea prejudiciului real suportat.

Materialele dosarului atestă că debitorul – recurenta-pârâtă SRL „Vlir” s-a aflat în întârziere o perioadă scurtă de timp (7800 lei – din luna decembrie 2014 și 900 lei – din luna martie 2015), SRL „Trans Ager” adresându-se cu prezenta acțiune în judecată la 05 iunie 2015 și imediat după adresare în instanța de judecată datoria a fost stinsă integral (iunie-iulie 2015), ceea ce denotă buna-credință a recurteii-pârâte.

În circumstanțele relevate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră oportun reducerea clauzei penale disproporționat de mari până la 0,1 % din suma datoriei pentru fiecare zi de întârziere, proporție standard-medie după mărime, prevăzută de legislația în vigoare și practica comercial-contractuală din țară.

Astfel, urmează a fi încasată din contul SRL „Vlir” penalitatea în sumă de 1566 lei, calculată conform următoarei formule: 8700 lei (suma datoriei) x 0,1 % x 180 zile = 1566 lei, cu micșorarea și sumei încasate cu titlu de taxă de stat proporțional pretențiilor admise de la 669,51 lei până la 307,98 lei.

În rest, în partea încasării de către instanța de fond a cheltuielilor de judecată constituite din cheltuielile de asistență juridică - 1000 lei și cheltuielile pentru citare – 580 lei, instanța de recurs nu se va expune, dat fiind faptul că recurenta SRL „Vlir” nu a contestat hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 02 noiembrie 2015 în partea dată.

Din considerentele menționate, și având în vedere că decizia instanței de apel a fost emisă cu încălcarea prevederilor normelor de drept procedural și aprecierea arbitrară a circumstanțelor cauzei, iar instanța de fond a determinat quantumul sumei încasate cu titlu de penalitate fără aprecierea în modul convenit a tuturor circumstanțelor cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către SRL „Vlir”, a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 05 aprilie 2016 și a modifica hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 02 noiembrie 2015 în partea ce ține de încasarea sumei cu titlu de penalitate prin micșorarea quantumului sumei încasate din contul SRL „Vlir” în beneficiul SRL „Trans Ager” de la 13 617 lei până la 1566 lei și în partea încasării taxei de stat prin micșorarea quantumului de la 669, 51 lei până la 307,98 lei, în rest, hotărârea primei instanțe a menține.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Vlir”.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 05 aprilie 2016 și se modifică hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 02 noiembrie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Trans Ager” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Vlir” cu privire la încasarea penalității și cheltuielilor de judecată, în partea ce ține de încasarea din contul Societății cu Răspundere Limitată „Vlir” în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Trans Ager” a sumei cu titlu de penalitate prin micșorarea quantumului sumei încasate de la 13 617 lei până la 1566 (o mie cinci sute șazeci și șase) lei și în partea încasării taxei de stat prin micșorarea quantumului de la 669, 51 lei până la 307 (trei sute șapte), 98 lei.

În rest, hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 02 noiembrie 2015 se menține.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Valentina Clevadi

Ion Druță

Nicolae Craiu